

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Модернізація общества, пріоритетність демократических цінностей і потреба особого похода в формироваии мировосприятія, самоопределенія, самооценки, професіонального вибору будущого учителя музики.

Формироваии личностно значимих качеств будущих учителей находяться в единстве с освоєнием культурно-ценностной бази человетчества и во многом зависит от педагога-просветителя-музыканта-наставника ведущего за собой новое поколеніе. Главной задачей высшей школы формироваии личности будущого учителя музики спозициформироваания педагогического майстерства, путем развития педагогических способностей.

Модернізація суспільства, утвердження демократических цінностей потребують істотних змін світогляду, самовизначення, самооцінки, професійного самоусвідомлення вчителя. Значною мірою це залежить від навчального закладу, який покликаний сприяти формуванню особистісно значущих якостей студентів – майбутніх педагогів. Адже саме у роки навчання майбутні учителя музики осмислено, комплексно залучаються до культурно-ціннісної бази виплеканої багатьма поколіннями педагогів-просвітителів, митців-наставників.

Формування особистісно значущих якостей майбутніх учителів музики – це формування їх відношення до культурних цінностей, сформована здатність до самостійного навчання та критичного мислення, розвиток потреби у самопізнанні та самореалізації. Вирішення важливих завдань модернізації суспільства у великій мірі покладено на сучасних педагогів. Рівень їх світогляду й компетентності, володіння науковими знаннями, розуміння соціальної ситуації є визначальними особистісними характеристиками, що в подальшому впливатимуть на якість освіти й виховання підростаючого покоління. Процес саморозвитку безмежний, як безмежна й сама досконалість, але важливою умовою й початковою сходинкою саморозвитку сучасного вчителя є внутрішня потреба у здійсненні цього важливого процесу – самопізнання.

Органічне поєднання культури й освіти є саме тими сферами через які здійснюється процес розвитку і становлення особистості. Щоб бути високоосвіченим спеціалістом, учителю необхідно постійно підвищувати рівень естетичної, політичної, моральної культури. Незаперечним є той факт, що підвищення загальнолюдської культури є нагальною потребою будь-якого спеціаліста. З огляду на цей факт найважливішим завданням освіти є виховання естетичного смаку, почуття міри, уміння творчо мислити, цінувати прекрасне.

Отже, творчий розвиток учителя є пріоритетним завданням, адже саме творчість є рушійною силою формування вчителя як особистості, оскільки спонукає його перебувати у постійному пошуку. У творчості різних виконавських стилів та жанрів виражається певна потреба, ступінь пізнання й осмислення вчителем світу, що його оточує, а також визначенні своєї сутності, повноцінному розкритті найкращих особистісно значущих якостей у період своєї професійної діяльності.

Питання формування професійно значущих якостей особистості обмежуються постійним гаслом декларування їх безсумнівної нагальності та важливості, проте педагогічна наука приділяє недостатньо уваги питанням їх формування.

Мета статті: актуалізація педагогічних закономірностей формування професійно-педагогічних якостей особистості майбутнього учителя музики, виявлення доцільних та необхідних умов їх ефективного застосування.

Емоційно-вольовий та пізнавальний аспекти мають провідну роль серед складових професійно-педагогічних якостей музиканта-просвітника майбутнього учителя музики у школі. Вищезазначені аспекти, у свою чергу, тісно пов'язані з вольовими процесами, що підвищують ефективність засвоєння певних навичок і впливають на навчання в цілому, до яких ми відносимо вольові процеси.

Процес підготовки майбутніх учителів музики до роботи у школі багатоаспектний та комплексний, поетапно наближає студентів до оволодіння основними, необхідними, достатніми компонентами, що поєднуючись сформуються у нову якість: музично-педагогічну майстерність.

Важливим компонентом майстерності вчителя науковці-дослідники відносять педагогічні здібності: артистичні (публічно-сценічні), художні, музичні та ін., що сприяють прояву у діях педагогів-музикантів-просвітителів оригінальності у вирішенні педагогічно-виховних завдань, засвідчують про високий рівень розвитку особистості та високу якість педагогічних здібностей учителя музики [1, 2, 3]. Спеціальні педагогічні здібності проявляються у динаміці творчої діяльності вчителя, а також у корекції цієї діяльності у відповідності до цілей педагогічної системи. Педагогічні здібності відображають структуру педагогічної діяльності та виступають передумовою її успішності.

Аналіз діяльності майбутнього учителя музики під час педагогічної практики, у процесі виконавської практики виокремлює проблему недостатньої підготовленості загальнопедагогічних якостей, що, у свою чергу, нівелює практичні музично-виконавські якості. Проте, у процесі музично-виконавської та музично-просвітницької діяльності студентам завжди вдається якнайяскравіше виявити свої загальнопедагогічні здібності, доповнюючи та урізноманітнюючи свої концертно-просвітницькі програми у яких поєднуються виконавські та педагогічні завдання. Практичне застосування музично-виконавських навичок та вмінь майбутніми учителями стикається зі значними труднощами у використанні живої й доступної для дітей та юнацтва мови, у підборі аргументованого та педагогічно доцільного поєднання педагогічної та музично-виконавської дій [2, 3].

Загальнопедагогічні здібності виступають основою для оволодіння учителем музики професійною майстерністю. Завдяки комплексу засобів можна досягти високого рівня педагогічної майстерності та його ефективного застосування у практичній діяльності. Педагогічна діяльність потребує розвитку загальних та спеціальних здібностей. Ефективність діяльності вчителя музики залежить від того якою мірою він поєднує й урівноважує у особистісно-професійному розвитку. Необхідно зупинитись на деяких положеннях теорії здібностей, пов'язаних з питаннями взаємозв'язку їх загальних та спеціальних (специфічних) компонентів, з питаннями залежності здібностей від особливостей процесів психічного характеру (воля, увага, пам'ять, емоції тощо). Людські здібності – у першу чергу здібність до праці та навчання, є визначальними для передбачення майбутньої самореалізації особистості, у якій би сфері життєдіяльності вона не проявлялась.

Повертаючись до проблеми взаємовідношення загальних і спеціальних здібностей ми погоджуємося з загальноприйнятною думкою провідних науковців що наголошують на їх тісному взаємозв'язку, та взаємозалежності, взаємовпливі загальної обдарованості в процесі розвитку спеціальних здібностей.

Беззаперечним є взаємозв'язок здібностей та розвиток психічних процесів: мисленням, сприйняттям, усвідомленням та ін. Розвиток людини обумовлений перш за все розвитком її здібностей, а не оволодінням знаннями, вміннями й навичками. Зв'язок між успадкованими (родовими) якостями, що притаманні абсолютно усім людям (пам'ять, мислення, емоційність) і здібностями – різняться, адже спеціальні здібності людини, це практично ті, що зводяться до виявів та схильностей і відносяться до загальних здібностей до праці та засвоєння знань (навчання).

Загальне характеризується не тільки відмінностями, а й диференційованими якостями, здатними поєднувати людей щодо їх вроджених здібностей та виявляти найбільш спроможних до певних видів діяльності, що й визначається у понятті – особистісні здібності [3].

Отже, здібності – це комплекс засобів, необхідний для здійснення певної діяльності, вони формуються у цій діяльності і поза нею не існують. Взагалі ж здібності, у застосуванні до певного виду діяльності, виступають як загальні умови успішного здійснення конкретної діяльності у різноманітних її формах.

Розглядаючи феномен "здібності" ми торкались особливостей вияву як вроджених (успадкованих), так і спеціальних (набутих) здібностей. До успадкованих ми віднесли такі людські якості, як емоційність, уявлення, воля тощо, до спеціальних (набутих) належать ті, що допоможуть у реалізації ідеї та досягнення високих результатів у спеціальних (різноманітних) галузях: літературній, науковій, сценічній, педагогічній. До двох останніх галузей ми підходимо з особливим інтересом, саме через ту особливість, що гармонійне поєднання сценічно-виконавської та просвітницько-педагогічної діяльності може дати найвищий результат прояву педагогічних здібностей майбутніх учителів музики.

Специфіка музично-педагогічної діяльності потребує проведення паралелей розвитку двох видів здібностей: музичних та педагогічних, що відносяться до спеціальних здібностей, проте являються синтезом успадкованих, загальних здібностей. Урівноваження та поєднання в органічному співвідношенні спеціальних та загальних здібностей у процесі музичного навчання та виховання підростаючого покоління є досить актуальним завданням сьогодення. Процес якісної підготовки спеціалістів спроможний за умови комплексної підготовки всебічно розвиненої особистості педагога-музиканта-просвітянина та тих професійних якостей, що урізноманітнюють усі види діяльності майбутніх учителів музики. Насамперед до них можна віднести пізнавальну та емоційно-вольову сторони особистості, основоположні складники пізнавальних процесів особистості, а також вольові складники особистісних виявів (наполегливість, цілеспрямованість, самостійність тощо).

Проте аналіз процесу підготовки фахівців засвідчує про недостатньо ефективну практичну реалізацію отриманих знань, умінь, навичок та комплексне їх застосування у періоді педагогічної практики, концертно-виконавській практиці тощо [3].

На нашу думку, спираючись на практичний досвід роботи з підготовки концертно-просвітницьких програм майбутніми учителями музики, даний вид роботи допоможе у підготовці високоефективних, творчо спрямованих педагогів-музикантів-просвітяників, здатних проявити свої музично-педагогічні здібності. На таких спеціалістів уже давно чекає сучасне суспільство, про що неодноразово наголошувалося освітянами, науковцями.

Таким чином, особистісно значущими якостями учителя музики є педагогічні здібності й педагогічна майстерність, вони повинні проявлятися у органічній єдності з загальним розвитком. За цієї умови ми уможлиavimo позитивний результат музично-педагогічної діяльності просвітницького спрямування – як одного з проявів педагогічної майстерності майбутніх учителів музики. Вищерозглянуті здібності складають основу педагогічної майстерності, синтезуючи знання, уміння, навички, методичне мислення, мистецький розвиток виконавських та особистісно значущих якостей учителя музики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арчажнікова Л.Г. Професія – учитель музики. – М. Просвещение, 1984, - 204 с.
2. Жигінас Т.В. Провідні напрями підготовки студентів до концертно-освітньої діяльності. (Матеріали доповідей звітної наукової конференції) Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету. – К.: НПУ, 2009. – С. 74-77
3. Падалка Г.М. Музична педагогіка. Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти. – За редакцією В.Г. Бутенка – Херсон, ХДПІ, 1995. – 104 с.

Жовнірук А.І.

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ЛОГІЧНОГО ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НА СЛУХ

В статті розглядаються особливості активізації навичок логічного запаминання на слух, прийоми і форми роботи, направлені на формування навичок поетапної фіксації інформації на слух на основі пасивної і активної акцентуації виділених слів.

Аналіз проблеми пам'яті індивіда в пізньому юнацькому віці показав, що формування даного феномену в цей період онтогенезу має свою специфіку. Врахування означеної специфіки в навчальному процесі необхідне для конкретизації її впливу на запам'ятовування студентами нового матеріалу у процесі аудіювання англійською мовою, а також виявлення особливостей впливу роботи із засобами аудіювання на формування пам'яті студентів.

Складність проблеми формування пам'яті індивіда в юнацькому віці зумовлюють необхідність експериментального дослідження даного феномену. Одним із завдань нашого констатувального експерименту було експериментальне дослідження особливостей логічного запам'ятовування на слух на заняттях з іноземної мови.

Результати констатувального експерименту показують, що у значній кількості студентів навички логічного запам'ятовування на слух є недостатньо сформованими.